

Planovi oporavka: Zastupnici u Europskom parlamentu zalažu se za mudro korištenje novca i demokratski nadzor

Države bi trebale iskoristiti više od 700 milijardi eura dostupnih u okviru planova oporavka EU-a kako bi se prilagodile novoj društvenoj i gospodarskoj stvarnosti, kažu zastupnici.

Mehanizam Europske unije za oporavak i otpornost uspostavljen je usred koronakrize kako bi pomogao državama članicama u potpori tvrtkama i građanima. Iako se [gospodarstvo EU-a oporavilo 2021.](#), [nakon oštrog pada 2020. godine](#), zbog rata u Ukrajini i porasta cijena energije i hrane pojavljuju se novi društveno-ekonomski izazovi.

Mehanizam za oporavak i otpornost vrijedan 723,8 milijardi eura više je od kratkoročnog instrumenta za odgovor na potrebe društva - to je plan orijentiran na budućnost kojim se financiraju reforme i ulaganja koje predlažu države članice EU-a u područjima kao što su zelena tranzicija, digitalna transformacija, poboljšanje zdravstva, društvena i gospodarska otpornost te podrška mladima.

U izvješću o provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost, koje je Parlament usvojio u lipnju 2022., zastupnici naglašavaju da se novac treba učinkovito koristiti kako bi se osigurale dugoročne koristi za gospodarstvo i društvo EU-a.

Također naglašavaju potrebu povećanja strateške autonomije EU-a, smanjenja ovisnosti o uvoznim fosilnim gorivima i diversifikacije izvora energije.

Saznajte više o Mehanizmu za [oporavak i otpornost](#)

Mehanizam za oporavak i otpornost

RFF_web_HR_1.png

Koliko?

do 723.8 milijardi eura*, od kojih:

do 338 milijardi eura bespovratnih sredstava	do 385.8 milijardi eura u zajmovima
---	--

*prema cijenama iz 2021.

RFF_web_HR_3.png

Za što?

**Zelena
tranzicija**
(najmanje 37 %
budžeta)

**Digitalna
transformacija**
(najmanje 20 %
budžeta)

**Pametni,
održivi i
inkluzivni rast**

RFF_web_HR_4.png

Za što?

**Društvena i
teritorijalna
kohezija**

**Zdravlje
i otpornost**

**Javne politike
za sljedeću
generaciju**

Mehanizam za oporavak i otpornost

Što?

Okosnica plana oporavka Europske unije od pandemije bolesti Covid-19.
Osigurava financijsku potporu državama članicama Europske unije u cilju ublaživanja utjecaja koronakrize te pripreme njihovih gospodarstva za budućnost.

RFF_web_HR_2.png

Napredak u provedbi planova oporavka

U svom govoru na plenarnoj raspravi 22. lipnja, zastupnik Eider Gardiazabal, koautor izvješća Parlamenta, rekao je da se planovi oporavka trebaju financirati kroz zajednički europski dug i otplaćivati iz novih izvora prihoda u proračunu EU-u. "Odgovor na [COVID-19] krizu bio je znatno drugačiji nego [odgovor na financijsku krizu] 2008. Bio je snažan i inovativan. Prevladane su mnoge barijere i razbijeni neki tabui."

Osim rate predfinanciranja u iznosu do 13 posto dodijeljenih sredstava, države članice EU-a dobivaju ostatak svojih plaćanja u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost nakon što ispune određene ciljeve.

Pogledajte našu infografiku i saznajte više o dodjeli sredstava državama EU-a

Saznajte koliko novaca države EU-a primaju iz Mehanizma za oporavak i otpornost

Odluku o odobravanju plana oporavka zemlje donosi Vijeće na prijedlog Europske komisije. Iako Parlament nema službenu ulogu, izrazio je zabrinutost oko vladavine prava i zaštite financijskih interesa EU-a u nekim zemljama. Zastupnici su u lipnju 2022. izrazili svoje [neslaganje s odlukom da se odobri plan oporavka Poljske](#), a u studenom 2022. rekli su da se EU treba [oduprijeti pritisku oko odobrenja plana Mađarske](#).

“Plan se ne smije odobriti pod svaku cijenu. Uvijek imajte na umu da su vrijednosti EU-a ključne, o njima se ne može pregovarati i one moraju biti temelj za svaku akciju, projekt, reformu ili ulaganje,” rekao je Dragoș Pișlaru (Renew Europe, Rumunjska), jedan od koautora izvješća Parlamenta tijekom rasprave 22. lipnja.

Sredstva za oporavak dostupna su državama EU-a ili kao bespovratna sredstva ili kao zajmovi. Države članice su napravile planove za gotovo pun iznos dostupnih bespovratnih sredstava, ali su do lipnja 2022. naznačile da žele iskoristiti 166 od 385,8 milijardi eura dostupnih za zajmove.

Zastupnici su pozvali države EU-a da iskoriste puni potencijal Mehanizma za oporavak i otpornost, uključujući zajmove, kako bi se mogli nositi s učincima pandemije i novim izazovima.

6.3 milijardi eura bespovratnih sredstava potpora su planu oporavka i otpornosti Republike Hrvatske.

**40,3 % plana usmjereno je na klimatske ciljeve,
a 20,4 % plana na digitalnu tranziciju.**

6,3 milijardi eura bespovratnih sredstava namijenjenih Hrvatskoj

Parlamentarni nadzor

Europski parlament aktivno je uključen u praćenje provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost. Zastupnici vode rasprave na plenarnim sjednicama i donose rezolucije o toj temi. Odbori za proračune i ekonomsku politiku imaju kvartalne rasprave s povjerenicima i česti su sastanci na tehničkoj razini sa službenicima Komisije.

Zastupnici žele osigurati da se sredstva koriste transparentno i u skladu s pravilima te da Komisija učinkovito prati države članice i u njima provodi revizije.

U izvješću Parlamenta istaknuto je da se državna i javna uprava u državama članicama

suočava s poteškoćama u apsorpciji svih financijskih sredstava u kratkom vremenu, budući da se sve reforme i ulaganja moraju provesti do 2026. godine.

Zastupnici su ponovili da lokalne i regionalne vlasti, socijalni partneri i organizacije civilnog društva moraju biti uključeni u realizaciju nacionalnih planova kako bi se osigurala uspješna provedba i demokratska odgovornost.

"Željeli bismo vidjeti više prekograničnih projekata, posebno u području energije, jer će nam to pomoći da energiju prenesemo s mjesta gdje je imamo na mjesto gdje nam je potrebna", rekao je koautor izvješća Siegfried Mureşan (EPP, Rumunjska) tijekom plenarne rasprave 22. lipnja.

Članak je izvorno objavljen u lipnju 2022., a ažuriran u siječnju 2023.

Daljnje informacije

[Datoteka postupka](#)